

MINDSZENT-SZEGVÁR

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓ
HIVATAL

Diamant Manó nyomdájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények, előfizetési- és hirdetési díjak küldendők.

és

VIDEKE.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Megjelen minden vasárnap.

ELŐFIZETSI ÁRAK:

Egy évre 3ft — kr.
Félévre 1 ft 50 kr.
Negyedévre — 75 kr.

Hirdetések jutányosan felvétetnek

†
Andrássy Gyula gróf

1823.—1890.

A magyar nemzet politikai egeről egy fényes csillag hullott alá mely egy emberöltőn keresztül tündöklött az ország nagy dicsőségére.

Élete, mely összeesett Magyarország ébredésének és megizmosodásának ártalmas korszakával, a hazára nézve megbecsülhetlen volt és épp azért pótolhatlan is halála.

Andrássy Gyula grófban a nagy hazafi és az európai hírű férfiú szállott a sirba.

A nemzet siratja benne hű fiát és az európai népek a szabadelvű politikust aki a hazafiság érzetén kívül élénk érzéssel bírt az emberiség ideálisabb céljai iránt.

Az ür, melyet elköltözésével maga után hagyott politikai életünkben észrevehető lesz.

Andrássy Gyula gróf már 1848-ban is nagy szerepet játszott hazánk történetében. Mint Zemplénmegye főispánja a nemzetörtséget ő szerelte az ellenség támadás ellen. Schwerchatnál részt vett a Jellasichellen vívott diadalmas csatában és midőn 1849-ben a nemzeti kormány Debrecenben intézte Magyarországot ügyeit, Andrássy Gyula gróf mint nagykövet indult Konszantinápolyba a török szultán barátságát kieszközölendő hazája érdekében.

És a nemes gróf a diplomácia sikamlós parkettjén ép oly sikereket mutatott föl mint a harctéren a villogó szuronyok és sütvítő ágyuk közelében. A bátorság volt lelkének fögeniusza. Ez cikázta át minden tettét és adta meg lényének azt az ellenálhatlan varázst, mely őt oly előnyösen megkülönböztette kortársaitól.

Hogy mi volt ő a magyar nemzetnek akkor mikor államiságunk még csak gyermekéveit élte, még jól emlékszünk mindnyájan Deák megycsinálta az alkotmányt és létrehozta a kiegyezést, de Andrássy Gyula gróf ápolta és fejlesztette, hogy megerősödjék az ellenséges árramatoknak ellenállhasson.

Andrássy Gyula Gróf volt a kiegyezés után első miniszterelnökünk; ő volt alapvetője ama parlamenti szokásoknak melyek ma is még legszebb vívmányainkhoz tartoznak.

De mint a monarchia külügy minisztere is hervadhatlan babérokat szerzett magának, nemzete és a monarchia többi né-

peinek nyugalma körül. Ő volt ugyszólván lelke anaz emlékezetes szerződésnek mely Berlinben megkötöttet és melynek következménye a muszka politika diadalszekerének megállítása. A berlini szerződéshez, mely Európát a panszlavizmus tultengése ellen hathatósan megóvni volt hivatva, egy másik szerződés fűződik méltó társul és ez a hármass szövetséget szentesítő okmány, melyet két évvel ezelőtt nyilvánosságra hoztak, hogy annak közzétételével a muszka hódító politikáját visszaretentésék.

Mindeme világra szóló és minden európai népet egyaránt mélyen érdeklő politikai alakulásokban Andrássy Gyula gróf vezérszerepet játszott és döntő szavának nemcsak a monarchiában hanem az európai hatalmak koncertjében is érvényt tudott szerezni.

Andrássy Gyula gróft nemcsak hazájában, hanem mindenütt, szerették és tisztelték ahová egyenes jellemének, lovagias természetének és geniális eszének hirt elhatotta, magyar fővárosban mindenki ismerte a nyulánk és ruganyos lépésű deli férfit, kinek szélemes homlokára öszbevegyült dus hajfürtök omlottak és mikor az ő nevére keresztelt Andrássy ut fényes polotasorai közt délcég paripán végig lovagolt a járókelők szívében a büszkeség és rokon érzés melegsége rezdült át, mert minden magyar ember büszke volt a grórra és szerette mint igaz hazafit.

De Bécsben is a népszerűség tenyéren hordozták. A lovagias magyar gróf körül csakhamar egész legenda kör képződött és e regékben Andrássy Gyula gróft egyénisége mint egy tündéri lény ragyogott, tele jóssággal és isteni kedélylyel.

Ezen túl mindez, csak az emlékezeté. A nemes gróf sirba szállott, a koporsó, melyet a Quarneró partjairól hozzánk szállítanak, már csak porhüvelyét rejti magában annak a férfinak, kinek oly sokat köszönhet Magyarország.

Halála, amilyen elszomorító, olyan kínos volt, mert a betegség mely azt meggyőzte hosszú hónapokon keresztül rágódott élete törzsén.

A nagy nemzeti gyász borujába a világ nem szüri be sugarát. A templomok harangjai és az épületek sötét gyászlobogói csak a mély az enyhítetlen fájdalom hirdetői.

A magyar nemzet geniusza leborul Andrássy Gyula gróf koporsójára és könyyezve kíséri a halottat utolsó útjára.

Zöldi Antal Csongrádi tanító foglalt ügye; valamint Szobotka Rezső kir. mérnök számadása a mindszent-szegvár-szentesi műut tervezetének munkálataira felvett előlegről.

Zöldi Antal csongrádi tanyai tanító feyelemileg elmozdított állásából és az így megüresedett tanítói állásra a pályázat már ki is van írva. Az állásától megfosztott tanító folyamodott a közigazg. bizottság utján a közoktatásügyi miniszterhez, büntetésének elengedése, illetőleg kegyelmezése iránt, mely kérése azonban teljesíthető nem volt.

Szobotka Rezső kir. mérnök és a szegedi államépítészeti hivatal tagja által benyújtott számadásokat, melyekben a vármegye közmunkapénztárából általa felvett előleget számolja el a mindszent-szegvár-szentesi műut tervénel előfordult kiadások terhére, az alispán a számvevőségnek adta ki megvizsgálás és véleményezés céljából. A számvevőség egyébként a számadást rendben találta, azonban feltűnőnek véli, hogy a mérnök, a tervekészítés munkálatainál szükséges napszámok terhére 289 frt 90 krt, térképek, rajzeszközök és írószerekre pedig 109 frt 46 krt számol el, miért is a közigazgatás bizottság e számadást, a mérnök által készített tervrajzokkal kapcsolatosan Hász József kerületi felügyelőnek Temesvárra elküldeni határozta, felhíván őt, hogy e kiadásokra úzve lehetőleg rövid idő alatt véleményét küldje be a közig. bizottsághoz.

Ezután a szakelőadományok következtek.

A tanfelügyelő kimentit távolmaradását, miután H.-M.-Vásárhelyen való jelenlétét az ott szintén tegnap tartott közig. biz. gyűlésen több sürgős természetű ügy követelte. Az egyetlen itt sürgős ügyet különben referálás végett bekioldte és az a tankötelesek összeírására vonatkozik. Ez összeírást az egész vármegye területén megajtetni errendeli oly formán, hogy a lajstromok hozzá legkésőbb május 15-ig betejesztendők.

A pénzügyigazgató jelentése kiemeli, hogy sok az adóhátralék s ezért, a felelősség terhének kimondásával kéri az eljáróságokat e hátralékok szigorú behajtására utasítani.

Novák József, most ebben az időszakban, mely a gazdálkodó közönségre a legsúlyosabb, tulságos szigorúnak tartja a felelősség kimondását. Több méltányosságot kér a pénzügyigazgató részéről és elégnek tartja, ha az előjáróságok a hátralékok behajtására egyszerűen szigorúan utasítottatnak. A pénzügyigazgató ebben megnyugszik s a közig. biz. ily értelemben határoz.

Az államépítészeti hivatal szakelőadományai során Réti Ferenc, utalva a kilencesi gát, mint országot, rendőrelles keskenységére, ez uttest kizsésítését indítványozta, mely munkálat iránt a tervek elkészítésével a főmérnök bizatott meg.

Végül a főorvos jelentése következett. E jelentés szerint az egészségi viszonyok januárban még kedvezőtlenebbek voltak, mint decembarban. Nevezetesen Szentesen a halálozások száma 39 el multa fölül a születéseké, ami elszomorító jelenség.

Uralkodó kórok: az influenza, trachoma, heveny hörg és tüdőlob.

Jelenti továbbá, hogy a közegészségi törvényeknek, a szülésznői állásokra vonatkozó része sehogy sincs végrehajtva. A külterületi lakosság e részben egészen tanyai kuruzslónök kezében van s innen magyarázza a faj elsatnyulását. Fábán Teés még szülésznőt sem tart.

Indítványozza, hogy a községek a tanyai szülésznői állások rendszeresítésére felhívassanak s amennyiben a viszonyok nem engednek,

Közigazgatási bizottságból.

Csongrádvármegye közigazgatási bizottsága a f. hó 17 én tartotta e havi rendes gyűlését Zsilinszky Mihály főispán elnöklete alatt.

Erdekes tárgyait képezte e gyűlésnek

hogy már most okl. szülésznők alkalmaztassanak, a tanyákon ez időszerint kint lakó, ugynevezett paraszt bábák a járási v. községi orvosok által kellőleg kiképeztesse.

A főorvos ez indítványai elfogadtattak s külön Fábián és Tócs község egy-egy szülésznői állás szervezésére felhivatott.

A trachoma járvány gyógykezelése érdekében hozott határozattal után a gyűlés déli 12 órakor véget ért.

Köszönet nyilvánítás.

A tanítótestület által folyó hó 15-én rendezett bál alkalmával, mint részt nem vevők, a következő szíves adakozók járultak anyagilag a testület pénztára gyarapításához: Dr. Hám Sándor 1 frt, főtisztelendő Keller Lajos 3, Bajcsy Gábor (csongrádi) lelkész 3, Horváth Mari nevelőurnő 1, Hubacsek Pál 2, Kossa László 1, Varga József (derekegyházi) tanító ur 2, Konec Lajos 1 frt. Főülfizetők: Dr. Schvarec Jakab 2, Wimmer Károly 1, Büchler Gábor 2, Méhész B. Péter 1, Schvarec Lipót 1, Kohn Adolfné 1, Goldmann Ignác 1, Szobotka Gusztáv 2, Diamant Manó 1, Kovács Tóbiásné 50 kr. Kohn Mária 1, Weisz Lőrinc 1, Vigh Gyula 2, Poják Rezső 1, Annus Gábor 1, Hambach Ernő 1, Dr. Rex Izsó 1 frt. Összesen: 33 frt 50 kr., mely áldozat készségükért fogadják a szíves adakozók hálás köszönetünket, a tanítótestület nevében.

Mindszent, 1889. február 21-én.

Vitos Gerő
tant. jegyző.

Adorjányi Julia.
tant. pénztárnok.

Helyi és vegyes hírek.

— **Bizalmi nyilatkozat.** A f. hó 19-én megtartott vármegyei közgyűlést megelőzőleg — ugyan e nap reggelén — Novák József országgyűlési képviselő s törvényhatósági bizottsági tag vezetése mellett, mintegy 80 előkelő megyei képviselő Zsilinszky Mihály főispánnal megjelene személye, valamint működése iránt való bizalmuknak impozáns módon adtak kifejezést. Ezen tüntetésre, a „Szentesi Lap”-nak a főispánt támadó s legtöbbször „Több

képviselő” aláírással ellátott cikkei adtak okot, hogy tehát ugy a főispán, valamint a nagy közönség tájékozva legyen az iránt hogy azok a bizonyos „Több képviselő”-k csak igen kevesen lehetnek és lehetnek — rendeztetett e tüntetés. A tisztelgők szónoka Novák József egy hosszabb-szónoki hévvel előadott beszédében, tolmácsolta az összes megjelentek bizalmát, melyel a főispán eddigi működése iránt viseltettek, mely okból jövőbeni működése elé is teljes s rendithetetlen bizalommal néznek. Zsilinszky Mihály főispán köszönettel fogadja e bizalmi nyilvánítást s kijelenti, hogy valamint eddig ugy ezután is lankadatlanul fog a megye érdekeiért küzdeni s kötelességeinek pontos teljesítésétől semmiképpen sem támadásoktól eltántoritani nem fogják.

— **A vasut** című cikkünk folytatása térszűke miatt jelen számunkból kimaradt. Jövő számunkban azonban folytatni fogjuk.

— **Farsangi mulatságok** a 48-as kör helyiségében. Keresztes Ferenc vendéglős, által folyó hó 16-án az az húshagyó vasárnapján egy bál adatott, a mely ugy egyjegyig, mint szokásilag igen sikerültnek mondható. De következett ez után hétfőn ugyan csak a mondott helyiségben, egy társas vacsorával egybe kötött mulatság, a mely igazán mondva, ritkított párját, már 1/27 órakor kezdetek gyülekezni a vendégek és 1/28 órakor már annyira fel szaporodtak, hogy a külömben is ügyes és alkalmas vendéglősnek is nem kis dolgot adot a már begyűlt, és még mindég folyton szaporodó vendégek elhelyezése, mert ugy a nagy terem, mint a mellékes szobák, zsufolásig meg teltek vendégekkel, 8 órakor kezdődött a vacsora és az igazán gulyásosan elkészített gulyásos elfogyasztása után Keresztes Ferenc vendéglős kitűnő izlésű borának közbé jöttével olyan mulatság fejlődött, amely nem mindennapinak mondható, a vendéglős által e célra hozott vidéki muzsikosok hegedű hurjainak kitűnő zengése, táncra hívta a jelen volt vendégeket és folyt a tánc és mulatság kivilágos kiviradtig, a mikor is mindenki széles jó kedvében oszolva szét, sajnálkozva panaszkodtak egymásnak, hogy egy

hartól ingatott erdőnek lombkoszorúja.

Ah! kiáltott fel, hirtelen felugorva már alkonyodni kezd, nekem pedig még ma otthon kellene lennem.

— Látom már hogy ezt csakugyan itt kell hagynom, szól bosszusan, de legalább jó helyre teszem a hol könnyen rá akadhatnak, folytatás a lelélt állatot összekötözött lábainál fogva felakasztá egy fának erős ágára.

Aztán megindult, maga sem tudva merre tartson, mert az erdő belsejét nem ismerte, s egy pár rövid, s az erdő mélyébe mindinkább behatoló gyalog utat kivéve, nem talált más ösvényt a melyen kijuthatott volna az erdő sűrűjéből.

Az égre sötét fellegek borultak, s az erdő csakhamar komor sötét lett.

— Valóban legkisebb kedvem nincs az éjtem itt tölteni, zúgok a vadászk.

S meg állva még egyszer hangosan kürtjébe fujt.

De a vihar, mely üvöltve nyargalt át a fák fölött, s a távoli menydörgés látszék választolni jeladó kürtölésére.

A vihar mindegyre nőtt, tépve, szakgatva a fák lombjait; a dörgés mind közelebb-közelebb jött; az eső nagy cseppekben kezdett esni.

— No ez aztán szép kis mulatság lesz, mormogá vadászkunk, itt tölteni az éjszakát s még hozzá meg is ázni jól! Egyszerre ugy látszék mintha távolból eb ugatást hallana. Csakugyan az... nem csalatkozik, házi ebek ugatása.

— Tehát itt valaki lakik, emberi hajléknak kell közelben lenni, különben honnan jönne hang.

Gyors léptekkel indult azon irányban mer-

ilyen jó és szép mulatságnak már vége, és nem a kezdete van. Meg említendő még, hogy annyi sok szép vendég között, olyan széles jó kedvben, az egész mulatság lefolyása alatt egy ellenséges szó sem használtatott, mindenki egy tekintette egymást, mint a legjobb testvér a testvért. Végül Keresztes Áron és Tormási Miklós uraknak, a kik is ezen tervezett mulatságnak kezdeményezői voltak, köszönetet mondva kérjük őket, hogy jövőre adandó alkalommal hasonlóan cselekedjenek. (Több vendég)

— **Eljegyzés.** Községünk jeles szülötte már is jó hírek örvendő Dr. Rex Izsó szegedi orvos f. hó 18-án váltott jegyet Szobotka Gizella kisasszonnyal, Szobotka Fülöp kedves és művelt leányával.

— **A közigazgatási bizottság** h. ügyészül a megye közgyűlése f. hó 20-án Mojzsisik Lajos ügyvédet választá meg egyhangulag, ki az esküt azonnal le is tette.

— **A mindszei tanító testület** által rendezett bál összes bevétele 107 frt 50 kr. kiadása 64 frt 99 kr. volt. Tiszta haszon mely pénztára gyarapítására fog fordítani összesen 42 frt 60 kr.

— **Hires fog orvos.** Gáspár jó hírnévnek örvendő Budapesti ügyes fog orvos 10 napig Szentesen fog tartózkodni, mely idő alatt a fog fájásban szenvedők fogait szándékozik kijavítani (plombirozni) vagy egész ujjakkal is helyettesíteni. Ajánljuk a fogfájós vagy foghiányban szenvedő polgártársainknak, hogy öt Dr. Cukermán Soma orvos lakásán látogassák meg.

— **Gyömbér Pál** többszörös rablógyilkos kivégeztetésének híre terjedt el e hét elején községünkben a „Szegedi Híradó” nyomán. E hír később valótlannak bizonyult és Gyömbért nem akasztották fel noha a szegedi Engel féle nyomdából kikerült ponyva munka szerzője ékes ritmusokban érzékeny hangon megírta az általa végig nézett kivégzést. E fércmű második vagy harmadikilynemű kiadása már a nevezett cégnek, melyben Gyömbér-e gyáva vad állatot s annak hős fetteit, szerelmét stb. az akasztást s egyéb jelenetet feltüntető képes historiában meg énekel. Népünk még ma is ezrével veszi az ily erkölcsrontó munkákat s nagyon is ideje volna már, ha az ilynemű munkák terjesztését végre népünk érdekében betiltanák.

ről az ebek csaholó hangját hallá.

Az éj korom sötét volt, de sűrű villámok cikáztak a fellegeken s megvilágíták vadászkunk előtt az utat.

Nemsokára a villám fényénél az erdőnek egy nagyobb tisztásán kis házat pillantott meg, melynek ablakai megvoltak világítva.

Az épülethez érve, a vadász megkopogtatá annak tarka függönytől árnyalt ablakát.

— Ki az? kérdé belülről egy kellemes női hang.

— Eltévedt vadász ki a vihar elől menedék helyet és éjeli szállást kér! hangzott kívülről a válasz.

— Mindjárt bebocsájtom, szól az előbbi kedves hang, s már hallatszik az ajtó nyitása s nyomban könnyű léptek a kis kapu felé, mire a nagy házórzó ebek üvöltve rohantak az ajtóhoz a hol kívül az idegen állott.

— Elhallgatsz, Tisza, Farkas! mire az ebek, a gyöngéd parancsszónak engedve elhallgatának.

— Lépj be! szól a leánya félíg kérve félíg parancsolva; ne féljen nem bántják ezek, folytatá, észrevéve, hogy az idegen a körülte álló s a jövővényre nem a legbarátságosabban tekintő ebektől tart, nem fogják bántani.

A vadász nem sokára egy meglehetősen tágas s kivilágított szobában találta magát s mellette gyönyörű leányka állott. Gazdag világos szőke dus haja egyszerű tekeresben fonta körül szép fejét, a kimondhatlan jól állott kedves arcához, melyen mint a hajnal első sugara midőn beragyogja a hegyek ormait, lehelletszerű gyöngéd rózsapír ömlött. Szeme a legtisztább kék éghez hasonlított melyből a legigézőbb ártatlanság mosolygott felé.

TÁRCA.

Az erdész leánya.

Írta: y-r.

A „Mindszent-Szegvár és Vidéke” eredeti tárcája.

A nap már meglehetősen alá hanyatlott a derült égboltról s bucsuzólag szórta mégegyszer utolsó sugait, mintegy megaranyozva s kimondhatlan bájos képben tüntetve fel a jenei erdő ősrégi tölgyeinek sűrű lombjait. Az erdő csendes volt, minden pihenni látszott, — pedig ma nagy zaj, vigság folyt itt le.

Egyszerre vadász kürt harsogása hallatszott.

Fiatal, érdekes halvány arcú ifju adta a jelt, s várakozni látszott a válaszra.

— Nem kellett volna oly mesze elhagynom társaimat, de e szép állat kedvért kisajnátlá volna a fáradságot, szól, s szemeit gyönyörrel legelteté a lábai előtt elterülve fekvő szarvason.

— Csak már legalább jönne valaki különben magam sem tudom hogyan boldogulhatok vele, mondá, s agódvá nézte szép szakmányát, s ismét ajkaihoz emelve kürtjét, hangosan belé fujt.

Az erdők harsányan adták vissza kürtjének zengzetes hangját, de semmi válasz sem hallatszott feleletül.

— Ugy látszik messze hagytam el őket, gondolá magában, s fegyverét lebecsájtva maga is leheveredett pihenni a puha, zöld gyepre.

Fejét kezére hajtva elgondolkozott.

Sokáig ült így s míg teste pihent, lelke nyugtalanul hánykolódott, küzdött, mint a vi-

— **A diphteritis.** Dacára annak, hogy a diphteritis pusztítását községünkben hivatalosan constatálni nem akarják, az járási valamint községi orvosunk hivatalos előismerés nélkül is elég merész — természetesen csak mint törvénytelen bitorló, — uralkodni s hova bejutott ugyan csak kiszedi áldozatait. Gál Károly ludas oldali gazda tanyáján hol két testvér nyolc gyermekkel lakik, e héten ugyan csak megdélsmálta a gyermekeket először elvitte az egyik gazda egy gyermekét, 2-3 nappal később a másiknak egy napon három gyermekét. Talán nem ártana, valami óvintézkedés?

— **Most, midőn** Gyömbér Pál, csongrádme gyei Jack feje felett a halálos ítélet kihirdetése és végrehajtása a közel jövőben megtörténik: érdekesnek tartjuk néhány szóval arról a hat éves gyermekről — Fazekas (Nyuli) Antaltól, megemlékezni, ki által a gondviselés Gyömbért az igazságszolgáltatás kezei közé juttatta. Mint hat éves gyermek, a szegvári közs. kült. első vegyes osztályú iskolába beiratván, három hónap alatt tanult meg olvasni és írni; hetvenkét tanuló közül ő az első mindenben. Szép memoriája és különösen rendkívüli élelme képzelőtehetsége által a többi tanulókat nagyban fölülmulja; szóval: nem közönséges tehetség. S így most könnyen megérthetjük, hogy egy öt éves gyermek hogyan tudta a rájuk kötött ajtót oly hirtelen föltárni; s Gyömbér elfogatása után 3-4 hónapra pedig, a neki mutatott egész csomó arckép közül a gyilkos arcképére első pillanatra hogyan tudott ráismerni. Kár lenne egy ily zseniális tehetségért, ha parlagon hagyatnák!

— **A szegvári „Polgári kör“** folyó hó 16-án, pénztára javára, a kávéház helyiségében táncmulatságot rendezett, mely jól sikerültnek mondható; mivel 45 frt tiszta jövedelmet hozott. Szép összeg ebben a pénzeten időben.

— **Vesztett ebek** garázdálkodása tartotta izgatottságban Szegvár lakosságát a mult hetekben; mint hírlík, két nőt meg is mirt volna.

— **Ösztöndíj elnyerés.** A Horgosi-Kársz alapítványnál megüresedett ösztöndíjas hely elnyeréséért összesen hét kérvény érkezett be.

A vadász nemével a csodálkozással nézte a bájos teremést.

Meg ázott ugy-e szólott a leányka a legszívélyesebb hangon: jöjjön közelebb a tüzhöz, szárítsa meg ruháit, — s egyszersmid egy szék helyezett a kandaló mellé, a melyben nagy hasáb fák égtek.

— Hol van atyja kedves leányka?

— Korán reggel vadászatra ment a méltóságos gróf ur ma itt vadászott; — talán ön is épen az ő kíséretétől való?

— Igen. Felelte a vadász némi zavarral mit azonban a leányka nem vett észre..

— Aztán eltévedt ugy-e? gondoltam, no majd reggel megtalálja őket; ah épen jó atyám, kiáltott ő öremmel midőn az ablakon zörgés hallatszott, nyitom már kedves atyám!

A vadász gyönyörrel nézte a leánykát mit valami tüneményt, melyet félt, hogy mielőbb ellebben előle.

Nemsokára magas, őszbeborult férfi lépett a szobába.

A vadász szívélyesen üdvözlé őt mint e lak urát.

— Hozta Isten! Fogadja ez a köszöntést s végig nézve a vendég öltöneyei, ön is a méltóságos gróf kíséretéből való?

— Igen uram, az ifju gróf keresésére voltam kiküldve, de eltévesztettem őt s a vitor meglepett. Megtalálták-e már?

A fővadász mondá, hogy valamely gyalogörvényen tért vissza a helységbe, felelt az erdész.

A leányka ez alatt felteríté az asztalt hófehér abrosszal s feltevé rá az egyszerű de izletes vacsorát meghíván ehhez a vendéget aki nem is kérette magát sokáig.

(Folyt. köv.)

Az ösztön díjat a f. hó 20-án tartott megyei közgyűlésen Magyar Lajos a szentesi gimnázium tehetséges tanulója nyerte el szavazat többséggel.

— **Jövő számunk „szerkesztői üzenetében“** fogunk több, hozzánk intézett kérdésre, valamint beküldött kéziratok sorsáról, válaszolni. Addig már szíves elnézést kérünk.

— **A szülői gondatlanság** egy nemét lehetett a csanyi templomba látni i. hó 15-én. Ugyanis egy olyan mennyasszony jött esküvőre, melyet először meg kellett keresztelni, mert még nem volt meg keresztelve. Születésekor atyja ott valahol Orosháza környékén juhász volt, s midőn keresztelni vitték a plebános ur nem volt hon, s a harangozóval hintették megszentelt vízzel, később sem vitték el keresztelni. Így nőtt fel a szegény leány 20 évig parlagon.

— **Miért késik a szegvári kántori állás betöltése?** Egy éve már, mióta Erdélyi László róm. kath. kántor hült tetemei örök nyugalomra tétettek! egy éve már, Logy ezen állás rendszerezésén betöltve nincsen. Megvalljuk, nagyon csodálkoztunk eddig, hogy egy állást ennyi ideg betöltetlenül hagynak. Most azonban tisztában vagyunk ezzel. Ugyanis: 1833-ban a miniszterium a tanító állást elkülöníté a kántorságtól. Meghagyta a kántornak kántori állással járó de elvéte teit a tanítóskodásért kapott földilletménye; de ezen földtelekkönyvileg tollhíbból még maig is a kántori javadalomhoz van esatoiva. Most, hogy ez állást beakarják tölteni, a püspökség követeli ezen elvett földnek a kántori javadalomhoz való visszaadását. Közigazgatási bizottságunk azt gondolván, mintha a kántori földilletmény esorbitatott volna meg, (pedig az érintetlenül hagyott) kérvényt intéz a püspökséghez arra kérendő, hagyná abban e nembeli követelését. Nincs itt a közig. bizottságnak semmi tennivalója sem; előbbeni álláspontja helyes és jogos alapon áll, csak a tollhíbbat kell kiigazítani! Különben keresse meg Szegvár község előljáróságát s szerezzen pozitív, alapos információt, akkor tisztába jön ezzel, mert megtörténhetik, hogy a közig. bizottság, igazságos álláspontja mellett is azt kapja kérvényére válaszul, a mit a mindszenti küldöttség kapott: „hogy az ő elhatározásán földi hatalom nem változtat.“ — Ajánljuk ezt illetékes helyen megbeszélni.

— **Apácázarda Csongrádon.** Csongrádi levelezőnk írja, hogy ott gróf Károlyi Sándor áldozatkészségéből a piactéren díszes apácázardát építenek. A nemes gróf a zárdát létesítésének ügyét Hegyi Antal plebánosra bízta, ki szokott erélyével fogott hozzá, hogy az ige mielőbb testté váljon s a nevelő apácák mielőbb beköltözhesseknék új otthonukba. A zárdát létesítésétől mindenki méltán a legjobbat várja s gróf Károlyi Sándor örök hálára kötelezi a csongrádiakat nagylelkű áldozatával, mely egyik kiváló tényezője lesz bizonyval Csongrád oktatásügyének.

— **Az árvák pénze.** Nagy feltűnést keltett f. hó 14-én Temesváron, hogy a megye fegyelmi választmánya Tarnócy Kostyál Antal ügyvédet Temes megye főügyészét, az ügyvédi kamara volt, s a szabad elvű párt mostani elnökét, árvapénzek elsikasztása miatt állásától elmozdította.

— **Tankötelesek összeírása.** A közigazgatási bizottság f. hó 19-én tartott ülésében a tankötelesek összeírását rendelve el utasították a megyebeli városok és községek előljárói, hogy az összeírást a legnagyobb szigorral és pontossággal eszközöljék s kimutatásaikat május hó 15-ig bezárólag a kir. tanfelügyelőhöz terjesszék be.

Az első magyar tüzfecskendőgyár.

Irta: Nyári Elemér gróf.

A hagyomány!

Mikor azon indokok lesznek szakavatottan mérlegelve, az ember tetteinek rugóiként működnek, a lélekbuvarok a legerősebb indokok egyikének a nemes hagyományhoz való törhe-

tetlen ragaszkodást nevezik meg. Való! a nemes hagyomány iránt érzett hű ragaszkodás eredményezi nemcsak a véres háboruban nyilvánuló katonai erények legtöbbszörét, hanem a békés munka ölen viruló polgári erények számát is. A katona mégoly nagy vesztélylyel is dacol, mert zászlójának hűségét esküdtő: már pedig e zászló védelme hagyományként követeli derék hivatást a „vérünket, életünket!“ A szorgalmas polgár pedig hagyományul köti gyermekei lelkére, hogy — ha atyjok mesteriségét, foglalkozását üzik — a „cég“ jóhírnevére szemök fényénél is jobban vigyázzanak.

A nemes hagyomány azonban a legkiválóbb szerepet az uralkodóházaknál tölti be; mert azok tagjainál a nemes hagyomány tetteik legtöbbszörénél mint erköcsi ragó működik közre.

Látnatjuk ezt a felejtethetlen József nádor köztiszteletnek örvendő családjánál is; mert aminő honszeretetet táplált a nemzetéhez sűrű hű atya, époly lángoló hazaszeretet bizonyít be minden alkalomkor fia; még pedig nemcsak azért, mivel magyarnak született s magyarnak neveltetett, magyarnak érzi s vallja magát, hanem azért is: mert hagyományul örökölte di-cső atyjától a honszerelmet. Ez az oka, hogy az országban igen számos derék hazafi nagy figyelemmel kíséri József királyi magyar herceg s az osztrák cs. és kir. főherceg minden tettét, amely a közügy javára szolgál. Ezen működés egyik legfontosabb s legáldásosabb részét azon fáradságtalan, nemes buzgalom képezi, amelyet József királyi magyar herceg a tüzoltóság megalapítása, terjesztése, javítása, népszerűsítése nagy érdekében kifejt.

Mióta az országzserte rokonszenves belügyér, Teleki Géza gróf, erélyesen látott a leg hazafiasabb munkák egyikéhez: általánosítani, fejleszteni a tüzoltó intézményt, azóta József királyi magyar herceg vonatkozott ügybuzgalma fokozott mérvben gyarapodott jelentőségében.

Akik kellő figyelemmel kísérik az uralkodóház ezen kitünő tagjának hozzájárulását, most is nagy örömmel tapasztalták, hogy ő még a laekeni belga királyi kastély kigyuladását és porig-égését is, amely nővérenek, Henrika belga királynénak, rendkívül számos műgyűjteményét is elhamvasztotta, a honl tüzoltóegyletek okulására törekszik fordítani.

Tehát igen számos jeles honfi, élőkön József királyi magyar herceggel, szóval s tettel, jó példával és biztositással buzdit nálunk a tüzoltó-intézmény általánosítására, fejlesztésére, amelynek mostanig szerfölötti hátrányára szolgált, hogy hiányzott oly nagyszabású, a kor kívánalmainak megfelelőleg berendezett tüzfecskendőgyár, mely az ország sükségletét, különösen minőség és megbízhatóság tekintetében, képes kielégíteni. Iunét van, hogy községeink nagy része nemzeigazdszatunk kiszámíthatlan kárára, mindeddig külföldről hozatta gépeit; mivel azon néhány község, amely a hazai gyártmány minőségében csalódott, annyira megingatta a hazai gyártmány iránti bizalmát, hogy inkább vásároltak külföldön drágábban, mint itthon. Ezen bizalmatlanság leküzdése fogja főfeladatát és főnehezségét képezni az új gyárnak.

Hát bizony még csak néhány évtized előtt is nálunk hiába keresett volna valaki olyan korszerű tüzfecskendőt, amelyet itthon készítenek; hanem a magyar ember kénytelen volt verejtéken gyűjtöt garasait Prágába, Bécsbe, Grácba, Brünbe küldeni, ha süksége volt olyan tüzfecskendőre, amely csak némileg is megtelelt a korszerű követelményeknek. Csak szerfölött lassan rendezkedett be nálunk néhány jelentékenyebb műhely (távolról sem versenyképes gyár) a tüzfecskendő-készítésre. Mikor is azon, igen faresa működést kellett látnunk hogy, például, harangöntő-műhelyekben, mint nagyon is alárendelt s vajmi kezdetlegesen üzött mellékfoglalkozás tengődött a tüzfecskendő készítés. Gyártásról, mely a műhelyben történő készítés fölött vajmi számos előnnyel bír, persze! hallani sem lehetett. Nem vállalkozott arra sem töke, sem szakértő!

Ugyanis, a gyártásnak, melylyel a korszerűleg felszerelt gyárak foglalkoznak, a műhelyekben történő készítés fölött két föelőnye van: 1-ször, ily gyártmány jobbminőségű árut képvisel: 2-ször, ily gyártmány nemcsak jutányosabb, de olcsóbb is a mégoly ügyesen, szorgalommal vezetett műhelyek készítményeinél. Hogy ez így áll és ennek így kell állania, az minden gondolkodó előtt világos. Napjainkban a töképenz nagy fölényt gyakorol minden irányban; mert az mindennél hamarabb teremt olcsó hitelt és szakértelmet: már pedig nemzetgazdszatunk minden ágánál a virulás legelső kel-léke az olcsó hitel és a szakértelem.

Tekintsük, például, a kézműiparost, aki műhelylyel bír, és a gyárost, aki gyár fölött rendelkezik. Az első nem bírván olyan olcsó hitellel, mint az utóbbi, kénytelen a nyersanyagot drágábban fizetni meg, mint az utóbbi; ennek azután következménye, hogy készítményét drágábban árulja, mint a gyáros gyártmányát, még pedig azért is, mert az utóbbi nemcsak olcsóbban és jobb minőségben beszerzett nyersanyagot dolgoztat föl, mint az előbbi, hanem kisebb költségen is állítja elő gyártmányát, — a tömeges munka folytán, mint a műhelylyel bíró iparos készítményét. Amde a gyáros nemcsak jutányosabb és olcsóbb, hanem jobb iparterméket bír a vevőknek nyújtani, semmint a műhelyben dolgozó iparos; mert a gyári munkának azon rendkívül nagy előnye is van a műhelymunka fölött, hogy a gyárban dolgozó munkás folyton ugyanazon részét állítván elő a gyártmányoknak, szerfölött nagy ügyességre tesz szert szakmája illető ágában; s így az ily tökéletes részekből összeállított gyártmány sokkal jobb, mint a műhelyek készítménye, amelyek mindenik részét azon egy munkás kénytelen készíteni, akár ügyes az illető, akár nem. Ez a munkafelosztás előnye, amely európaszeret csodákat művel.

Az elmondottakból kitűnik, hogy minél nagyobb s minél korszerűbb-berendezésű valamely gyár, annál jutányosabb és olcsóbb áruval bír a vevőknek szolgálni, amely áru minden körülmény között jobbminőségű és olcsóbb, mint bármelyik műhely mégoly kitűnő készítménye.

A tűzoltó-intézmény gyors elterjedésének főhátánya tehát abban rejlett, hogy nem volt az országban kellőleg felszerelt tűzfeskendőgyár. De ami nem volt, hála Istennek! már van.

Budapest a szó legszorosabb értelmében új nagyváros. Európában egyetlen egy más nagyváros, mely oly rendkívül gyorsan fejlődött azzá, ami a magyar fővároson kívül nincs. Széchenyi István gróf látnoki szelleme Budapest gyors fejlődési irányát Újpest felé jósolta; s ez valóban bekövetkezett: az újpesti országot két oldalán több és fontosabb gyárteleppel bír a főváros, mint bárhol másutt, — gőzmalmaival eltekintve. Ha olyan külföldi ösmerőst kalauzlok Budapesten, aki gyáriparunk iránt érdeklődik, a gőzmalmok megmutatása után rögtön kocsizom ki vele az újpesti országoton, melyre csaknem szakadatlan sorban jelentékeny gyártelepek dőlnek ki. Ezen gyártelepek között a legkiválóbbak egyike Tarnóczy Gusztáv országgyűlési képviselő tűzfeskendőgyára, melyre méltán illik a derék viéki tűzoltók jelzője: „a legelső magyar tűzfeskendőgyár.”

A nagy és a kis Rákos vize között elterülő homokos terepen, közvetlenül az országot mellett, halom emelkedik, amelyre pár évtized előtt hatalmas épületet emeltek: a legkiválóbb kisebb serfőző-gyárat. Miként más iparágakban szintén tapasztaljuk, ezen serfőzőgyár sem bírta diadalmasan leküzdeni a nála sokkal nagyobb gyárak ellene is irányult versenyét; s így megszüntette a munkát. A gyönyörű nagy épület használatlanul állott, amíg a nevezett kiváló országgyűlési képviselő azt megvásárolta és a legjobb szakberendezések vívmányainak teljes alkalmazásával tűzfeskendőgyárrá átalakította. Miként más iparágaknál, ugye nagyszerű tűzfeskendőgyár korszerű berendezésénél sem sajnálta a tulajdonos még a legnagyobb pénzkiadásokat sem, ha azok azt eredményezték, hogy e kitűnően felszerelt magyar ipartelep nemcsak Ausztria, hanem más külföldi államok ilyen mű gyáraival szintén diadallal versenyezhesen a legjobb tűzfeskendő gyártásának dicsőségéért.

(Vége köv.)

Irodalom.

Telepítsünk szőlőt immunus homokterületeken. A phylloxera tudvalevőleg végelpusztulással fenyegeti immár szőlőinket, óriási csorbát ütén, különösen a bortermelő vidékek jövedelem forrásán. Ezzel is, azzal is kísérleteztünk már; de eljött az ideje, hogy a pusztá kisérlet tevéssel felhagyva tegyünk is valamit e pusztító elemmel szemben; Az eddigi kísérletek határozottan kiderítették, hogy egyedül a homok talajon lévő szőlők mentesek a phylloxerától, s egyhangu ma a szakértők nézete, hogy az immunus homok talajok szőlőkkel telepítendők be. Használjunk fel tehát minden talpalatnyi alkalmas területet e célra s mentesük meg ezen jövedelmi forrásunkat a végenyészettől. Milyen területek alkalmasak a telepítés céljaira, hogyan, milyen költséggel eszközölhető a telepítés: ezzel a nagyfontosságú

kérdéssel foglalkozik most a „Gyakorlati mezőgazda” első rangú gazdasági hetilapunk, Róe Sándor ismert gazdasági írónk tollából egy hosszabb cikksorozatot közölve, a mely gyakorlati utbaigazításokat ad mindazon kérdésekre, melyek homoki szőlők telepítésénél egyáltalán előfordulhatnak. Ajánljuk ezen cikksorozatot s nevezett lapot mindazon gazdák figyelmébe, kik különben hasznavehetetlen homokterületekkel rendelkeznek. A Gyakorlati mezőgazda előfizetési ára egész évre 6, frt fél évre 3 frt, mely összeg a kiadóhivatalba Kassára utalványozandó a konnat megkeresésére mutatványszámok is küldetnek.

Felolós szerkesztő és kiadó tulajdonos
Diamant Manó.

Nagyváradai mészraktár.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy sikerült nekem a nagyváradai kemencék tulajdonosaival előnyös összeköttetésben lépni m, mely körülmény arra indított, hogy helybe egy nagy mészraktárt nyissak.

Midőn azt a n. é. építkező közönség tudomására hozom

pártfogásáért esedez

Schvartz Ignác,
az „Ujvilág”-gal szemben.

Meghívó.

A MINDSZENTI TAKARÉKPÉNZTÁR

XIV. ÜZLET-ÉVI

RENDES KÖZGYŰLÉSÉT

1890-ik év március hó 2-án d. u. 2 órakor

saját helyiségében fogja megtartani, melyre a t. részvényes urakat meghívni van szerencsém.

Tárgyai:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése és a zárszámadások előterjesztése az 1889. évről.
2. A mérleg megállapítása, a nyeresemény felosztása és a felmentvények megadása
3. Netalán teendő indítványok.
4. Jegyzőkönyv hitelesítésére 2 részvényes választása.

JEGYZET. 29. §. A részvényes, ki szavazni kíván, az erre szükséges igazolványt a közgyűlést megelőző 8 nap alatt a hivatal helyiségében átvetheti, ha magát a közgyűlés előtt 3 nappal saját nevére írt részvénynyel igazolta.

A számadások a közgyűlést megelőző 8 napon a hivatal helyiségében a t. részvényes urak által betekintheők.

Kelt Mindszinten, 1890. február 11-én.

Hám János,
jegyző.

Keller Lajos,
elnök.

Utánzások ellen minta és jeggyel védve

Gyomorsó

Schaumann Gyula

vidéki gyógyszerész Stockerauban

emésztési zavaroknál és gyomorbajok ellen évek óta kipróbált étrendi szer.

Kapható az osztrák magyak monarchia minden jónevű gyógyszerésztárában

Egy doboz ára 75 kr.

Postaszétküldés legkevesebb két doboz vételénél utánvétellel.

Főraktár: Schaumann Gyula

vidéki gyógyszerésztára Stockerauban.

Gyógyászati szaklapok véleményei e gyomorsó értékéről.

Wiener Medicinische Vochenschrift Bécsi gyógyászati hetilap (1878 15 szám. A Schaumann Gyula ur stockeraui gyógyszerésztárából való gyomorsó egy oly szer, mely emésztési zavaroknál, a gyomor gyengeségénél annak hurutjainál, vagy ehhez való hajlamoknál étvágytalanságnál stb. igen jó hatással bír és nem csak étrendi s minden étkezésnél használandó, hanem leginkább gyógyászati szernek kell az tekinteni. Annak összetétele, melyekben kipróbált anyagok, köztük olyanok melyeknek nagyszerű hatása csak a legújabb korban lett köztudomású — képviselve vannak, érthetővé teszi ama jó sikereket melyek annak alkalmazása által elértnek. És mindenki tudja, hogy épen az ember egészségi állapotát is mennyire lefogyasztják az egész testalkatot, el fogja mérni egy ily szer fontosságát.

Wiener Medicinische Blätter (Bécsi gyógyászati lapok) 1878 22 szám. „A stockeraui vidéki gyógyszerész Schaumann Gyula gyógyszerész által készített gyomorsó különösen idül gyomorhurutnál jó észszerűen alkalmazása. Loginkább azon előnnyel bír az egyéb rossz emésztéseknél használt szerek fölött, hogy könnyen élvezhető és hosszabb ideig vehető a nélkül hogy ártana. Különösen rossz emésztéssel bíró egyének részére ajánlotos.

Tudomásul: Megbízható vevőim és elárúsítóm tudtomra adták, hogy itt-ott a konkurrensok akiknek fogalmuk sincs a gyomorsó összetételéről, minden érték nélküli szereket készítenek és az enyémhez hasonló dobozokban elárúsítják, amivel is kérem arra ügyelni, hogy a dobozokban az én aláírásom látható legyen. Schaumann Gyula.

70—12—11

Nyomatott Mindszinten Diamant Manó könyvnyomdájában.